

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

§. II. Scriptura Sacra.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

officijs ac ministerijs Ecclesiasticis. Cōplectuntur etiam leges ac directi-
ones ad iudicandum de litibus & causis inter ipsosmet Ecclesiasticos et
ortis cricaea, quæ ad ipsorum forum spectant: sicut etiam est scientia
legum Ciuiliū, pro gubernatione Reipublicæ secularis.

6

c1. Cor. 12. 8

ibi lectio. 2.
ex S. Aug.
13. de Tri-
nit. c. 2. 2.
q. 77. a. 1.

DENIQUE quoniam industria humana valde sterilis est in actionibus
& exercitijs harum scientiarum circa finem, in quem tendunt: solet Do-
minus noster tres gratias gratis datas communicare in totius Ecclesiæ do-
ninarum bonum: quas Sanctus Apostolus appellat: e sermonem sapien-
tia, sermonem scientia, & interpretationem sermonum. Quæ duo dona in se
continent; alterum intelligendi mysteria cœlestia; alterum (vt S. Tho-
mas ait) eadem explicandi. Et hoc significat, quod Apostolus eas gratis
appellet sermonem sapientia & scientia: hoc est habere donum & talentum
persuadendum alijs veritates Fidei, quæ sunt quasi principia eius: hoc
autem pertinet ad sapientiam: persuadendi etiam reliquas veritates quæ
Theologia ex ijs mysterijs deducit: Et hoc spectat ad gratiam scientia.
Tertia gratia est interpretatio sermonum Dei, donum scilicet intelligendi
ac declarandi Sacram scripturam, in qua verba continentur, quæ Deum
reuelauit, & docuit homines: ad eod enim sunt difficilia & profunda: vt
cœlesti lumine sit opus, ad ea assequenda; & singulari gratia, ad eadem
alijs explicanda.

§. II Scriptura Sacra.

HÆC Sacrarū Scripturarū scientia, & quæ ab ea procedunt, prae-
cipue sunt, in quibus eminere debent omnes operarij Euangelij:
quemadmodum Apostolus discipulo suo Timotheo significat
his verbis: a memor esto, quia ab infancia Sacras litteras nosti, quare potes
instruere ad salutem per fidem, quæ est in Christo Iesu. Omni enim scriptura
diuinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad cor-
diendum in iustitia: vt perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum instructus. Quibus
verbis insinuat S. Apostolus excellentiam, utilitatem & finem Sacrae
scientiæ, quam Ecclesiæ Magistri discere debent.

a2. Tim. 3.
15.

b2. Pet. 1. 20

NAM Primum Scriptura Diuina summè splendet in veritate ac certit-
tudine rerum quas docet: eod quod reuelatæ & inspiratæ sint à Deo, qui
suprema est & infallibilis veritas; qui nec dici potest, nec nos decipere.
Quamuis enim scriptores eius fuerint homines, ex seipsis subiecti me-
dacio ac deceptioni: vt tamen S. Petrus dixit: b omnis prophetia Scriptura
propria interpretatione non fit. Non enim voluntate humana allata est aliquando
Prophetia: sed Spiritu Sancto inspirati locuti sunt Sancti Dei homines. Est enim
Deus ad eod verax, & Sanctus: vt non possit aliquid falsi alijs inspirare, aut
per hominum os aliquid falsi loqui. Ex quo prouenit: vt ad eam bene
intelligendam necessaria sit illustratio & inspiratio eiusdem Domini, qui
illam

illam dicitur. Estque instar clavis scientiæ, qua ille intellectum nostrum aperit ad eum sensum assequendum, quem spiritus Diuinus sub cortice verborum occultauit. Ac propterea in libro Iob dicitur: *c inspiratio omnipotentis dat intelligentiam.* Secunda Scripturæ sacræ excellentia est, quod sit vtilissima ad salutem & perfectionem quam quærimus: sacræ enim literæ (ait) *possunt te instruere ad salutem:* in omni eo scilicet quod iuuat ad eam obtinendam. Ad quod satis est, quod ille sint à Deo inspiratæ: cuius bonitas adeo est immensa, vt docere non possit res prauas, noxias, inuiles, aut vanas: potius de se ipso dicit: *ego Dominus Deus tuus docens te vtilia.* hoc est talia, quæ per excellentiam nomine *vtilium* nuncupentur: conferunt enim præcipuè ad obtinenda bona spiritualia & æterna; fugienda verò mala contraria. SED vterius progreditur eius excellentia, quia nō solum Sacre literæ vtilis sunt vnicique pro seipso; sed etiam vt alijs beneficiant. Et hoc nomine tangit Apostolus quinque magnas earum vtilitates, ad aliquem ex quinque finibus obtinendum. *Primus finis est, ad docendum* homines quæcūq; ad eorum salutem & perfectionem conferunt; ita vt ex ignorantia eam non amittant. Nec solum veritates docet ibi expressas, sed reliquas etiam ad alias naturales scientias pertinentes. In multis enim eas corrigit ac dirigit: nam nisi lumen adesset, quod ipsa Scriptura Sacra nobis præbet, multa iudicaretur vera quæ ipsa sunt falsa. *Secundus finis est, ad arguendum,* & conuincendos eos, qui hæreses & errores contrarios sequuntur. In ea enim rationes insinuantur, adeoque efficaciam motiua: vt sufficiant ad eos conuincendos, eorumque inania argumenta dissoluenda: vt constat ex rationibus, quibus Christus Dominus noster arguebat & conuincebat Iudæos; & ex ijs, quas Sanctus Apostolus in suis epistolis adducit contra multos hæreticos & schismaticos. Ac propterea dicit, quod Episcopus *potens esse debet exhortari in doctrina sana; & eos, qui contradicunt, arguere.* In quo genere præstat Theologia scholastica, vt ipsa docet experientia. *Tertius finis est, ad corrigendum* vitia scilicet, & deprehendendos culpæ reos. Nam Scriptura sacra regulas proponit correctionis; & ostendit quænam sint corrigenda; & modum præscribit corrigendi, vt omnes fugiant peccata, & vitent eorum occasiones. *Quartus est, ad erudendum* in iustitia: neq; enim solum docet veritates, quæ intellectu illustrant, sed etiam doctrinā proponit virtutū, quæ voluntatem extimulat ad eas diligendas & amplectendas: adferens omnes titulos & motiua, media & vtilitates, quæ inveniuntur in eis exercendis. Ac denique sententiam suam ob signat dicens: *vt perfectus sit homo Dei ad omne opus bonum instructus.* Non enim satis sibi esse arbitratur quamcunque virtutem docere; sed summam omnium perfectionem: vt homo Dei in omni genere bonorum operum, & in exercitio omnium virtutum benè sit instru-

c Iob. 32. 8.

2

d Isa. 48. 17

S. Thomas
1. p. 2. q. 1. a. 2.

c Tit. 1. 9.

ctus, ab infimis vsque ad supremas. Et hoc præcipuè spectat ad supremos
Prælatos, Prædicatores, Magistros & Euangelij Ministros: quos Dei homi-
nes appellat, eò quod dedicati sint obsequio Dei sui, & ministerijs erga
proximos: qui esse debent in omnibus perfecti, perfectionem suam hau-
erentes ex ijs quæ in Sacris Scripturis discunt, quæ scriptæ fuerunt ad effi-
ciendos homines sapiètes & Sanctos, & in vtroq; eminentes. Nam (vt ait
S. Clemens) in ipsa Scriptura Diuina collecta est omnis rerù varietas, quæ
in humanis scientijs inuenitur. Rerum omnium origo, in Genesi; Histo-
ria certissima, in libris Sacris Historiarum; Leges & Præcepta, in Deute-
ronomio; disputationes & occulta naturalia, in Iob; verus & cantus in
Psalmis; documenta insignis prudentiæ, in libris sapientialibus: & om-
nia tendunt ad docendam insignem in virtutibus perfectionem. In quo
genere adhuc eminet magis testamentum nouum: quia hominem emul-
lit ad culmen totius Sanctitatis. Hoc significabant f duo Cherubim regentes
Arcam Testamenti, & se mutuo respicientes versis vultibus in Propitiatorum
plenitudo enim scientiæ inuenitur in vtroq; testamento, Antiquo & No-
uo: quæ mutuo sese aspiciunt (vt ait S. Gregorius) ob magnam concordiam,
quam habent inter se in rebus Christi Domini nostri: Prophetam enim
vetus Testamentum, quod futurum erat in Nouo; Nouum autem
implet, quod Vetus prophetauerat. Magnum autem latet mysterium in
eo, quod g Cherubini, quos fecit Moyses, essent omnino aurei; quos vero
fecit Salomon, essent h ex lignis oliuarum, tecti tamen auro. Significat enim
quicquid Scripturæ Diuinæ dicunt (vt dixit S. Augustinus) eò tendere, vt
animabus efficiat charitatem, cum duplici eius actu, amoris scilicet Dei
& proximi, per opera misericordiæ, ex ea dilectione orta. Qui autem ex-
istimat se sacras ipsas literas intellexisse, nec talem habet charitatem: quæ
inde ei est, atque si nullum in eis studium posuisset, iuxta illud Aposto-
li: i si nouero mysteria omnia & omnem scientiam, & habuero prophetiam, nihil
cum caream vita illa ad quam hæc omnia tendunt. Ex quo apparet
signis Sacrarum litterarum præstantia: quarum studium & meditatio effi-
cit homines Dei perfectos in sapientia, sanctitate, charitate, misericor-
dia, & in omni genere operum studiosorum. Illæ enim (vt ait S. Hiero-
nymus) sunt k aqua redundantes quas Ezechiel vidit fluere ex sancta in
& irrigare ligna multa nimis, quæ orant in ripa torrentis: quæ producebant fructus
recentes per singulos menses, qui essent in cibum; folia verò eorum ad medicandum.
Tales sunt operarij Euangelici, plantati circa aquas redundantes scriptu-
rarum sacrarum, quarum continua irrigatione, studio, ac meditatione
crescunt in omni genere sanctitatis, sapientiæ; proferentes cum ma-
gna excellentia duodecim illos fructus, quos Apostolus: l fructus spiritus
appellat. Et præterea proferunt opera misericordiæ tam corporalia, quæ

Lib. 1. Cõf
Apost. c. 6.

f Exod. 25.
12.

Hom. 25. in
Euan. & 6
in Ezech.

g Exod. 25.
18.

h 3. Reg. 6.
23. 28

Lib. 1. de
Doctr. Chri-
stiana. c. 35.
& 36.

i 1. Corint.
13. 2.

k Ezech.
47. 2. 7. 12.

l Galat. 5.
22.

Spiritu-

spiritualia, docendi, exhortandi, corrigendi, & reliqua quæ sunt spirituale animarum alimentum. Eorum autem verba sunt medicinalia & salubria: illis enim medentur multis infirmitatibus spiritibus; præueniunt peccata, & consilia præbent omnibus vtilissima.

§. III.

Scientia naturales & litteræ humaniores.

ADSACRARVM Scripturarum intelligentiam; & actus ad quos illæ tendunt, in quibus eminent scholastica Theologia; multum conferunt scientiæ naturales, nominatim tres illæ præcipuæ, quas vocamus Dialecticam sive Logicam, Physicam, & Methaphysicam: quas antiqui Philosophi in ordinem redegerunt, & tradiderunt: quamvis prima earum origo fuerit Deus Dominus noster: qui, teste S. Thoma has scientias infudit Adamo: vt deducitur ex illo Scripturæ loco, in quo dicitur: *Deus adduxisse cuncta animantia terræ, & vniuersa volatilia cæli ad Adamum, vt videret quid vocaret ea: omne enim quod vocauit Adam anima viuentis, ipsum est nomen eius: nam Adam nominibus suis appellauit cuncta animantia, & vniuersa volatilia cæli, & omnes bestias terræ: quia omnium nouerat proprietates.* Et ipse Adam has scientias successoribus suis communicauit vsque ad Noe; à Noe autem quasi per hæreditatē deueniunt vsq; ad Abrahamā, & Iacob, qui eas docuit Aegyptios, vbi valde floruerunt; & inde prouenit, quod b. Moyses (vt Sanctus Stephanus dixit) *eruditus esset omni sapientia Aegyptiorum, Astrologia scilicet, & reliquis scientijs naturalibus.* Perpendit autem S. Gregorius Diuinæ prouidentiae consilia: quod voluerit Moysen esse valde eruditum in scientijs humanis: eò quòd illum prælegisset, vt maximè emineret in Diuinis. Et eandē ob causam Isaias fuit prius valde eloquens. Et Sanctus Apostolus *c. eruditus ad pedes Gamalielis, & idem dici potest de d. Daniele & socijs eius qui fuerunt eruditi omni sapientia, & ab infantia edocti litteris ac disciplinis Chaldaeorum: quia statuerat Deus illos exaltare ad alias disciplinas magis cælestes.* Hanc quippe (ait) secularem scientiam Omnipotens Deus in plano anteposuit, vt nobis ascendendi gradum faceret, qui nos ad Diuinæ scripturæ altitudinem leuare debuisset. Ad hoc enim tantum liberales artes discendæ sunt, vt per instructionem illarum diuina eloquia subtilius intelligantur. Ecclesiastici igitur naturalibus his scientijs studere debent, tanquam gradui cuidam, per quem ascendant ad studium sacræ scripturæ, ac Theologiæ; & ad melius capiendas res diuinas & supernaturales. Et in hunc sensum ait S. Thomas, Sacram Theologiam his scientijs vt quasi ancillis: eò quòd intellectus noster talis sit naturæ, vt opus habeat cognitione rerum naturalium, vt ascendat ad ea cognoscenda, quæ naturam excedunt, vt apparet ex multis occultis rerum naturalium, quæ Deus dignatus est Sancto Iob aperire;

Sapient. 6.
22.

1. p. q. 104.
a 3.

a Genes. 1.
19.
Iosephus 1.
Antiq. c. 1.
Euseb. 9. de
Prepar. E.
uang. c. 18.

b Actuum
7. 22.
lib. 5. in 1.
Regum c. 3.
ad finem

c Act. 22. 3.
d Dan. 1. 4.

1. p. q. 1. a. 5.

Iob 39. &
sequentib.